

Dr. M¼kerrem Onur BAŐAR

**MİLLETLERARASI MAL SATIMINA
İLİŞKİN SÖZLEŐMELER HAKKINDA
BİRLEŐMİŐ MİLLETLER ANTLAŐMASI
UYARINCA SÖZLEŞMEYE UYGUN
MAL TESLİM EDİLMESİ
YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE
BU YÜKÜMLÜLÜĐÜN İHLALİNDEN
ÖTÜRÜ ALICININ HAKLARI**

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
TAKDİM	IX
ÖNSÖZ	XI
İÇİNDEKİLER	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ	XXV
GİRİŞ	1

Birinci Bölüm

MİLLETLERARASI SATIM HUKUKUNUN YEKNESAKLAŞTIRILMASI VE MİLLETLERARASI MAL SATIM SÖZLEŞMELERİ HAKKINDA ANTLAŞMADA ÖNGÖRÜLEN İFA ENGELLERİ SİSTEMİNE GENEL BİR BAKIŞ

I. MİLLETLERARASI MAL SATIM SÖZLEŞMELERİ HAKKINDA ANTLAŞMA VE ÖNGÖRMÜŞ OLDUĞU İFA ENGELLERİ SİSTEMİ	1
---	---

A. Satım Hukukunda Yeknesaklaştırma Hareketlerinin Tarihsel Gelişimi.....	10
B. Hukukta Yeknesaklığın Tanımı ve Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkındaki Antlaşmanın Yeknesaklığı Temin Eden Bir Düzenleme Olup Olmadığının Analizi	12
C. Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkında Antlaşma Ekseninde İfa Engelleri Sisteminin Kısa Analizi	33
1. Esaslı İhlal Kavramı ve Sözleşmenin Ayakta Tutulması İlkesi	35
a. Sözleşmenin Ayakta Tutulması İlkesine Hizmet Eden İki Önemli Kurum: Ek Süre Verilmesi ve Satıcının Sözleşmeye Aykırılıkları Giderim Hakkı	38
2. Kusursuz Sorumluluk İlkesi	40
3. CISG'nin İfayı Talep Hakkı Bakımından Özgün Bir Yapı Oluşturması	41
D. Ulusal Düzlemde Haksız Fiil Hükümleri, İrade Sakatlığı Halleri ve Genel Borca Aykırılık Hükümlerinin CISG Karşısında Durumu	43

İkinci Bölüm

MİLLETLERARASI MAL SATIM SÖZLEŞMELERİ HAKKINDA ANTLAŞMA KAPSAMINDA SATICININ SÖZLEŞMEYE UYGUN MAL TESLİM ETME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

I. MİLLETLERARASI MAL SATIM SÖZLEŞMELERİ HAKKINDA ANTLAŞMA MADDE 35 UYARINCA SATICININ SÖZLEŞMEYE UYGUN MAL TESLİM ETME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	53
A. Genel Olarak	53
B. Satıcının Sözleşmeye Uygun Mal Teslim Etme Yükümlülüğü ...	62

1. Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkında Antlaşma Madde 35 f.1 Bağlamında Malların Sözleşmeye Uygunluğu	62
a. Sözleşmesel Miktar	66
(1) Kararlaştırılandan Daha Az Miktarda İfa.....	67
(2) Kararlaştırılandan Daha Fazla Miktarda İfa.....	68
b. Sözleşmesel Kalite	69
c. Sözleşmesel Tür	73
d. Sözleşmesel Paketleme veya Muhafaza Düzenlemeleri ...	75
2. Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkında Antlaşma Madde 35 f.2 Bağlamında Malların Sözleşmeye Uygunluğu	76
a. Satım Sözleşmesine Konu Olan Malların Mutat Kullanım Amacına Uygunluğu	77
b. Satıcı Tarafından Bilinen Özel Kullanım Amacına Uygunluk.....	89
c. Numune veya Modele Uygunluk	96
d. Olağan veya Yeterli Paketleme veya Muhafaza	102
3. Malların Sözleşmeye Uygunluğuna İlişkin İspat Yükü Dağılımı ve Malların Sözleşmeye Uygun Olup Olmadığı İddia ve Savunmasına İlişkin İspat Ölçüsü	107
4. Milletlerarası Satım Sözleşmelerinde Sıklıkla Karşılaşılan Uzman Üçüncü Kişiler Tarafından Düzenlenen Malların Muayene Raporlarının İspat Hukuku Yönünden Analizi	117
C. Malın Sözleşmeye Uygun Olmamasından Satıcının Sorumlu Olmaması	119
D. Satım Sözleşmesinin Konusunu Oluşturan Malların Sözleşmeye Uygun Olmaması Nedeniyle Satım Sözleşmesine Aykırılığın Tespit Edildiği An.....	125
1. Malların Hasarın Geçtiği Anda Sözleşmeye Uygun Olmaması	125

2. Malların Hasarın Geçtiği Andan Sonra Sözleşmeye Uygun Olmaması	130
a. CISG Madde 36 f.2 Uygulamasına İlişkin Olarak Bir Borcun İhlali	131
b. CISG madde 36 f.2 Uygulamasına İlişkin Olarak Bir Garanti Yükümlülüğünün İhlali	132
E. Satım Sözleşmesinin Konusunu Oluşturan Malların Kararlaştırılan Tarihten Önce Tesliminde Satıcının Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkları Giderme Hakkı....	134
1. Kararlaştırılan Teslim Tarihinden Önce Teslim Edilen Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Giderilmesinin Koşulları	136
a. Satım Sözleşmesinin Konusunu Oluşturan Malların Kararlaştırılan Teslim Tarihinden Önce Teslim Edilmiş Olması	136
b. Erken Teslim Edilen Malların CISG Madde 35 Uyarınca Sözleşmeye Uygun Olmaması	137
c. Erken Teslim Edilen Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların CISG Madde 35 Uyarınca Kararlaştırılan Teslim Tarihinden Önce Giderilmesi ..	138
2. Erken Teslim Edilen Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Olası Giderilme Metotları	139
3. CISG Madde 37 Uyarınca Satıcının Kararlaştırılan Teslim Tarihinden Önce Teslim Edilen Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkları Gidermesinin Hukuki Sonuçları	140
4. CISG Madde 37 Uygulamasına İlişkin Olarak İspat Yükü Dağılımı	142
II. MİLLETLERARASI MAL SATIM SÖZLEŞMELERİ HAKKINDA ANTLAŞMA ÇERÇEVESİNDE MALLARIN MUAYENE KÜLFETİ	142
A. CISG Kapsamında Malların Muayene Külfeti	142

B. Malların Muayene K�lfetinin Satım Sözleşmesine veya Taraflar Arasında Yerleşmiş Uygulamalara veya Milletlerarası Ticari Teamüllere Göre Belirlenmesi	146
1. Genel Olarak.....	146
2. Tarafların Malların Muayene Yöntemini, Kapsamını ve S�resini Satım Sözleşmesinde Ayrıntılı Bir Biçimde Düzenlemeleri	146
3. Malların Muayene K�lfetinin Taraflar Arasında Yerleşmiş Uygulamalara veya Milletlerarası Ticari Teamüllere Göre Belirlenmesi	149
C. Satım Sözleşmesinde, Taraflar Arasında Yerleşmiş Uygulamalarda veya Milletlerarası Ticari Team�llerde Malların Muayene K�lfetine İlişkin Herhangi Bir Düzenleme Bulunmadığı Takdirde Malların Muayene K�lfetinin Yöntem, Kapsam ve S�resinin Belirlenmesi	150
D. Malların Muayene K�lfetinin Yöntem, Kapsam ve S�resinin Belirlenmesinde İlgili Olabilecek Objektif ve Sübjektif Faktörler	157
1. Malların Niteliđi, Türü ve Miktarı Gibi Faktörler	157
2. Tarafların Mevcut ve Geçmişteki İlişkileri	162
3. Alıcının Sübjektif Durumu	164
E. Malların Muayene S�resinin Başlangıcı	167
1. Malların Taşınmadığı Durumlarda Malların Muayene S�resinin Başlangıcı.....	167
2. Malların Taşınması Durumunda Malların Muayene S�resinin Başlangıcı	169
3. Malların Başka Yere Yönlendirilmesi veya Gönderilmesi Halinde Malların Muayene S�resinin Başlangıcı	171
a. Başka Bir Yere Yönlendirme ve Gönderilme Koşulu	173
b. Satıcının Farkındalığı Koşulu	174
c. Malların Muayenesi İçin Yeterli İmk�nın Bulunmaması Koşulu	176

F. Malların Muayene Yeri	178
G. Malların Muayene Masrafı	179
H. Malların Muayene Edilmemesinin Hukuki Sonuçları.....	179
I. Malların Muayene Kulfetine İlişkin Birtakım Konularda İspat Yüğü Dağılımı	180
III. MALLARDA BULUNAN SÖZLEŞMEYE AYKIRILIKLARIN SATICIYA BİLDİRİLMESİ KÜLFETİ	181
A. Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildirim Kulfeti	181
B. Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildiriminin Şekli.....	190
C. Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildiriminde Sözleşmeye Aykırılıkların Ne Kadar Somutlaştırılması Gerekeceği Sorunu	192
D. Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildirilmesi Gereken Sürenin Başlangıç Anı ve Zamansal Boyutu	196
1. Sürenin Başlangıç Anı	196
2. Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Bildiriminin Yapılması Gereken Sürenin Zamansal Boyutu.....	198
E. Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildirilmesi Bakımından İki Yıllık Hak Düşürücü Süre	204
F. Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildiriminin Yapılmamış Olmasının Sonuçları.....	208
G. Alıcının Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildirimini Yapmamasına İlişkin Makul Bir Özrünün Bulunması	209
H. Satıcının Malların Sözleşmeye Uygun Olmadığını Bildiği veya Bilmemesinin Mümkün Olmadığı Durumlar	214
I. Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Satıcıya Bildirilmesi Yükümlülüğünden Feragat Edilmiş Olması veya Dürüstlük Kuralı Uyarınca Söz Konusu Bu Savunmanın İleri Sürülememesi	220

Üçüncü Bölüm
MİLLETLERARASI MAL SATIM
SÖZLEŞMELERİ HAKKINDA ANTLAŞMA
KAPSAMINDA SÖZLEŞMEYE UYGUN
MAL TESLİM EDİLMEMESİNDEN ÖTÜRÜ
ALICININ SAHİP OLDUĞU HAKLAR

I. SÖZLEŞMEYE UYGUN MAL TESLİM EDİLMEMESİNDEN ÖTÜRÜ ALICIYA TANINAN HAKLAR	225
A. Genel Olarak	225
B. Sözleşmeye Aykırı Mal Tesliminden Doğan Hakların Birlikte Talep Edilebilmesi ve Bunların Birbiri ile Olan Etkileşimi	230
C. Sözleşmeye Uygun Olmayan Mal Tesliminde Alıcının Tali İfayı Talep Etme Hakkı	233
1. Genel Olarak İfayı Talep Hakkı	233
2. Alıcının İkame Mal Teslim Edilmesini Talep Hakkı	238
a. Genel Olarak.....	238
b. İkame Mal Teslim Edilmesi Talebinin Koşulları.....	241
(1) Teslim Edilen Malların Sözleşmeye Uygun Olmaması Koşulu	241
(2) Teslim Edilen Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırlıkların Satım Sözleşmesinin Esaslı Bir İhlalini Oluşturması Koşulu.....	242
(3) Alıcı Tarafından İkame Mal Teslim Edilmesi Talebinin Süresinde Yapılması Koşulu.....	244
(4) İkame Mal Teslim Edilmesi Talebinin Alıcı Tarafından Yapılan Diğer Taleplerle Uyumlu Olması Koşulu	245
(5) İkame Mal Teslim Edilmesine Yönelik Olarak Satıcının CISG Madde 28 ve CISG Madde 82 Uyarınca Herhangi Bir Savunmasının Bulunmaması Koşulu	246

c. İkamе Mal Teslim Edilmesi Talebinin Hukuki Sonuçları.....	248
3. Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Onarılmasını Talep Etme Hakkı	249
D. Sözleşmeye Uygun Olmayan Mal Tesliminde Alıcının Satım Sözleşmesinden Dönme Hakkı	254
1. Genel Olarak.....	254
2. Malların Sözleşmeye Uygun Olmaması Nedeniyle Alıcının Sözleşmeden Dönme Hakkının Koşulları	259
a. Malların Sözleşmeye Uygun Olmamasının Satım Sözleşmesinin Esaslı Bir İhlalini Oluşturması.....	259
(1) Alıcının Sözleşmeye Uygun Olmayan Mal Teslimi Nedeniyle Satım Sözleşmesi Uyarınca Beklemekte Haklı Olduğu Menfaatten Önemli Derecede Yoksun Kılması	261
i. Satım Sözleşmesinin Açık Hükümleri	264
ii. Satım Sözleşmesinin Konusunu Oluşturan Malların Satın Alınma Amacı	265
iii. Satım Sözleşmesinin Konusunu Oluşturan Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Giderilebilirliği ve Satıcı Tarafından Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Giderilmesi veya Giderilmesinin Teklif Edilmesi	267
iv. Malların Sözleşmeye Uygun Olmamasından Ötürü Oluşan Kayıplar ve Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Değeri	271
v. Satıcının Kasten Sözleşmeye Uygun Olmayan Mal Teslim Etmesi veya Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkların Açıkça Satıcının Yetersiz Olduğunu Ortaya Koyması	273
(2) Öngörülebilirlik.....	274
b. Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların İade Edilebilir Durumda Olması	276
c. Malların Sözleşmeye Uygun Olmaması Nedeniyle Sözleşmeden Dönme Beyanında Bulunmuş Olması .	277

d.	Malların Sözleşmeye Uygun Olmaması Nedeniyle Yapılan Satım Sözleşmesinden Dönme Beyanının Süresinde Yapılması	285
3.	Sözleşmeye Uygun Mal Teslim Edilmemesi Nedeniyle Satım Sözleşmesinden Dönülmesinin Hukuki Sonuçları ...	289
a.	Genel Olarak.....	289
b.	Satım Sözleşmesinden Dönüldükten Sonra Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Teslim Alındığı Duruma Esaslı Surette Yakın Bir Durumda İade Edilmesi Yükümlülüğü	293
c.	Satım Sözleşmesinden Dönüldükten Sonra Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Teslim Alındığı Duruma Esaslı Surette Yakın Bir Durumda Satıcıya İade Edilmesi Yükümlülüğünün İstisnaları.....	296
(1)	CISG Madde 82 f.2(a) İstisnası	297
(2)	CISG Madde 82 f.2(b) İstisnası	298
(3)	CISG Madde 82 f.2(c) İstisnası	298
d.	Sözleşmeye Uygun Olmayan Mallardan Elde Edilen Yararların Satıcıya İade Edilmesi Yükümlülüğü	299
e.	Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların ve Sözleşmeye Uygun Olmayan Mallardan Elde Edilen Yararların İade Yeri ve İade Zamanı	302
f.	Satım Sözleşmesinden Dönüldükten Sonra Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Satıcıya İade Edilmesine Kadar Muhafaza Edilmesi Yükümlülüğü ..	303
g.	Malların Sözleşmeye Uygun Olmaması Nedeniyle Alıcı Tarafından Satım Sözleşmesinden Dönülmesi Durumunda Satım Bedelinin Alıcıya İadesi	306
4.	Art Arda Teslimli Mal Satım Sözleşmelerinden Dönülmesinin Göstermiş Olduğu Birtakım Özellikler	308
E.	Satım Bedelinden İndirim Yapılmasını Talep Etme Hakkı	313
1.	Genel Olarak.....	313
2.	Satıcının Mallarda Bulunan Sözleşmeye Aykırılıkları Gidermesi veya Gidermeyi Teklif Etmesinin Alıcı	

Tarafından Haksız Bir Şekilde Reddedilmesinin Satım Bedelinden İndirim Yapılmasını Talep Etme Hakkı Üzerine Etkilerinin Analizi.....	320
3. Teslim Edilen Malların Sözleşmeye Uygun Olmaması Nedeniyle Alıcı Tarafından Satım Bedelinden İndirim Yapılması Beyanı	321
4. Sözleşmeye Uygun Olmayan Mal Teslimi Nedeniyle Satım Bedelinden İndirim Yapılmasını Talep Etme Hakkına Başvurulmasının Hukuki Sonuçları	323
5. Satım Bedelinden Yapılacak İndirim Miktarının Hesaplanması	324
a. Yapılacak İndirim Miktarının Hesaplanması Metodu .	324
b. Satım Bedelinden Yapılacak İndirim Miktarının Hesaplanmasında Sözleşmeye Uygun Olan ve Olmayan Malların Değerinin Tespit Edileceği Zaman Dilimi	326
c. Malların Teslim Anındaki Değerinin Hangi Yer Esas Alınarak Belirleneceği	328
6. Teslim Edilen Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Satım Bedelinin “Sıfıra” İndirilebilmesi Sorunu	329
7. Satım Bedelinin Ödenmiş Olduğu Durumlarda Satım Bedelinden Yapılan İndirime İsbet Eden Miktarın Alıcıya İadesi	330
8. Satım Bedelinden İndirim Yapılması Hukuki Çaresi Bakımından İspat Yükünün Dağılımı	331
9. Satım Bedelinden İndirim Yapılması Hukuki Çaresinin Diğer Hukuki Çareler ile Etkileşimi	332
F. Tazminat Talep Etme Hakkı	332
1. Genel Olarak.....	332
2. Zararın Tazmini İçin Öngörülebilir Olması ve Zarar ile İhlal Arasında Nedensellik Bağının Bulunması	341
3. Tazmini Talep Edilecek Başlıca Zararlar	349

-
- a. Kâr Kaybının Bir Zarar Kalemi Olarak CISG Kapsamında Tazmini Meselesi 351
 - b. Avukatlık Ücreti ve Yargılama Giderleri Masraflarının Bir Zarar Kalemi Olarak CISG Kapsamında Tazmini Meselesi 353
 - c. Ticari İtibar Gibi Malvarlığı Unsurlarına Verilen Zararların Bir Zarar Kalemi Olarak CISG Kapsamında Tazmini Meselesi 358
 - d. CISG Kapsamında Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Alıcının veya Bir Başka Kişinin Ölümüne veya Yaralanmasına veya Alıcının veya Bir Başka Kişinin Mallarına Zarar Vermesinden Ötürü Oluşan Maddi ve Manevi Zararların Tazmini Meselesi 362
 - e. CISG Kapsamında Sözleşmeye Uygun Olmayan Malların Tesliminden Ötürü Kaybedilen Fırsatların veya Gelecekte Oluşan Zararların Tazmini Meselesi 365
 - f. Satım Sözleşmesinde Yer Alan Cezai Şart ve Zararın Miktarını Önceden Tespit Eden Götürü Tazminat Hükümlerinin Değerlendirilmesi 366
 4. Tazminat Alacağına İşletilecek Faiz 372
 5. Zararların Azaltılması İçin Makul Tüm Tedbirlerin Alınması Külfeti 379
 6. CISG Kapsamında Zararın Hesaplanmasına İlişkin Olarak Öngörülmiş Özel Kurallar: CISG Madde 75 ve CISG Madde 76 Düzenlemeleri..... 384
 - a. CISG Madde 75 Uyarınca Zarar Miktarının Hesaplanması 385
 - (1) Satım Sözleşmesinden Dönülmesi 387
 - (2) İkame Mal Satın Alma İşlemi 389
 - (3) İkame Mal Satın Alma İşleminin Makul Bir İçerikte Olması ve Satım Sözleşmesinden Dönüldükten İtibaren Makul Süre İçerisinde Gerçekleştirilmesi . 391
 - (4) CISG Madde 75 Uyarınca Zarar Miktarının Hesaplanması 394

b. CISG Madde 76 Uyarınca Zarar Miktarının Hesaplanması	397
(1) Satım Sözleşmesinden Dönülmesi	399
(2) Malların Piyasada Geçerli Bir Fiyatının Bulunması	400
(3) Alıcı Tarafından İkame Mal Satın Alınmaması	403
(4) Satım Sözleşmesinde Satım Bedelinin Belirlenmiş Olması	403
(5) CISG Madde 76 Uyarınca Tazminat Miktarının Hesaplanması	404
7. Satıcının Tazminat Sorumluluğundan Kurtulması ve Satıcının Sorumluluğunun Sınırlandırılması	405
a. CISG Madde 79 Uyarınca Satıcının Tazminat Sorumluluğundan Kurtulması.....	405
b. CISG Madde 80 Uyarınca Satıcının Sorumluluğunun Sınırlandırılması	416
c. CISG Madde 79 ve CISG Madde 80 Uygulaması Bakımından İspat Yükünün Dağılımı	418
8. CISG Kapsamında Tazminat Sorumluluğunu Sınırlandıran Sözleşmelerin Geçerliliği Meselesi	419
9. Sözleşmeye Uygun Mal Teslim Edilmemesinden Ötürü Uğranılan Zararlar Nedeniyle Doğan Tazminat Alacağıın Satım Bedeli Alacağı ile Takas Edilebilip Edilemeyeceği Meselesi	421
10. Zararın Tazmini Bakımından İspat Yükü Dağılımı ve İspat Ölçüsü Değerlendirmesi	423
G. Sözleşmeye Uygun Olmayan Mal Tesliminde Alıcının Sahip Olduğu Ödemezi Defi	426
H. Teslim Edilen Malların Sadece Bir Kısımının Sözleşmeye Uygun Olmaması Durumunun Alıcıya Tanınan Haklar Bakımından Sonuçları	428
I. CISG Kapsamında Zamanaşımı Meselesi.....	432
SONUÇ	433
KAYNAKÇA	447